

Kapitel 11

Folkrörelserna

Mobilisering för delaktighet i samhällsarbetet

Nationell självkänsla och enhet

Fidel Castros försvarstal *Historien skall frikänna mig* inspirerade alla progressiva på Kuba, och samlade till enhetsaktion mot Batistadiktaturen, oavsett vilka organisationer de kunde höra samman med. Försvarstalet trycktes upp och började spridas underjordiskt 1954. Här fanns sammanfattat det kubanska folkets drömmar och konkreta behov. Ända sedan det första frihetskriget 1868–1878, då den nationella identiteten och självkänslan föddes på allvar, hade behovet av att vara enade i kampen varit en ledstjärna för de bästa frihetskämparna. José Martí såg det som helt nödvändigt att bygga ett parti för att samla hela den kubanska nationen till segerrik kamp för Kubas befrielse från spanjorerna. Han grundade Kubas Revolutionära Parti 1892 och inledde det andra frihetskriget 1895. Han stupade i strid den 19 maj detta år.

Den nationella självkänslan och insikten om nödvändigheten av enhet är ett arv som kubanerna sätter i centrum. Så kämpade organisationerna tillsammans för revolutionens seger 1 januari 1959, och därefter ökade samarbetet i etapper tills de blev förenade i det som idag är Kubas Kommunistiska Parti. Ledarna har inspirerat folket att kämpa och ta makten över sin egen framtid. Kommunistpartiets roll på Kuba är att visa politiska vägar till framsteg och mobilisera till handling. Folket ska ta sitt öde i egna händer.

Kanaler till beslutande instanser

Flertalet kubaner är medlemmar i åtminstone någon av folkrörelseorganisationerna, fackföreningsrörelsen CTC, kvinnoförbundet FMC, kvarterskommittéerna CDR, småbondeförbundet ANAP, etc. Folkrörelsernas uppgift är tvåfaldig. Dels att hjälpa varje medborgare finna sin roll i försvaret av nationen. Dels att ge varje medborgare kanaler till samhällets beslutande instanser. Fackföreningsrörelsen CTC och universitetsungdomens organisation FEU fanns redan, och övriga bildades efter revolutionens seger 1959. De viktigaste folkrörelserna är:

CDR Se kapitel 12

Comités de Defensa de la Revolución

Kommittéerna för revolutionens försvar

CDR bildades 1960, och organiserar hela folket, drygt **7,6 miljoner är medlemmar**.

ACRC Se kapitel 12

Asociación de Combatientes de la Revolución Cubana

Kubas revolutionära veteraners förbund

ACRC bildades 1993 och har **300.000 medlemmar**. Majoriteten är 27-50 år gamla. 60% är internationalister från Angola.

CTC Se kapitel 14

Central de Trabajadores Cubanos

Fackliga centralorganisationen CTC

bildades 1939. CTC tillvarar arbetarnas intressen. **3 miljoner medlemmar**.

FMC Se kapitel 17

Federación de Mujeres Cubanas

Kvinnoförbundet FMC bildades 1960.

3,6 miljoner kvinnor, eller drygt 80 % av kvinnorna, är medlemmar.

OPJM Se kapitel 19

Organización de Pioneros José Martí

Pionjärförbundet OPJM

organiserar låg- och mellanstadieeleverna och har **1,9 miljoner medlemmar**.

FEEM Se kapitel 19

Federación de Estudiantes de Enseñanza Media

Elevförbundet FEEM bildades 1970 och

organiserar högstadie- och gymnasieeleverna.

Elevförbundet har **300.000 medlemmar**.

FEU Se kapitel 19

Federación Estudiantil Universitaria

Studentförbundet FEU bildades 1922

och organiserar universitetsstudenterna.

Studentförbundet har **110.000 medlemmar**.

ANAP Se kapitel 22

Asociación Nacional de Agricultores Pequeños

Småbondeförbundet ANAP bildades 1961 och har **200.000 medlemmar**.

Massmötenas demokrati

1958, i slutskedet av revolutionskampen, skapades flera befriade områden med självstyrelse. I dessa befriade områden och i hela landet efter revolutionens seger hungrade folket efter att få sina drömmar och behov tillgodosedda. Det var det som var demokratin för folket i det läget. Jordreformen genomfördes snabbt; 25 miljoner hektar nationaliserades på ett halvt år och fördelades. Sockerarbetarnas löner höjdes. Arbetslösa fick arbete. Lagar som diskriminerade svarta togs bort. 1500 nya lagar och förordningar beslöts i rask takt. Hyrorna i stadsbostäderna sänktes med upp till 50 procent, som det står i *Historien skall frikänna mig*. Alfabetiseringskampanjen genomfördes.

Folket ville inte höra talas om *val*. När Fidel nämnde ordet *val* på massmöten blev det protester. Massmötena, med 100-tusentals eller 10-tusentals, beroende på platsen i landet, var den tidens direkta demokrati. Val betydde för folket Batistatidens val med de besuttnas välfinansierade partier, köpta röster och döda som röstade. Om ett reformvänligt parti skulle ha chans till seger svarade regimen med statskupp.

Efter revolutionen var folkrörelserna nöd-vändiga kanaler för diskussion och inflytande och de var verktyg för genomförandet av alla förändringar. Fidel Castro, Che Guevara och de andra revolutionsledarna reste landet runt och hade ständig kontakt med folket.

Val på folkets villkor

1970 uppmanade revolutionsregeringen arbetarna att över hela landet genomföra val av fackföreningsledare på alla arbetsplatser. Man valde arbetarråd på arbetsplatserna. Arbetarna fick en konkret erfarenhet av ett val, som var i deras intresse, till skillnad från hur det var före revolutionen. Också kvarterskommittéerna för revolutionens försvar, CDR, gav de breda massorna viktiga erfarenheter av att besluta om sina samhällsangelägenheter. 1965 hade CDR-kommittéerna 2 miljoner medlemmar, som växte till över 4 miljoner år 1972, dvs. 70 procent av den vuxna befolkningen vid den tidpunkten. CDR-kommittéerna var viktiga för utvecklingen av den deltagande demokratin på gräsrotsnivå.

Nästa steg var att gå vidare med att institutionalisera revolutionen, vilket ledde fram till den nya grundlagen som förelades folkomröstning 1976. Personvalssystemet infördes och kommunistpartiet förbjöds enligt lag att delta i valen. Partiets roll var att vara politiskt vägledande och ha största förtroende för folket. Folkrörelserna sörjde för att hela folket, inklusive barn och ungdom, hade effektiva organisationsformer för sitt samhällsengagemang och inflytande. Detta gäller än idag. Folkrörelsernas viktiga roll ser vi också genom att de tillsammans svarar för att leda nomineringsarbetet inför valen till Nationalförsamlingen och provinsförsamlingarna. Kubas revolutionära parti, dvs. Kubas Kommunistiska Parti är, tillsammans med folkrörelserna, nödvändiga och ändamålsenliga för att slå vakt om Kubas enhet, utan vilken Kuba skulle smulas sönder av stormakten USA.

Andra organisationer

Utöver de stora folkrörelserna som vi listat på föregående sida vill vi nämna följande organisationer: *Kulturarbetarnas och författarnas förbund* UNEAC, *Journalistförbundet* UPEC, *Nationella Juristförbundet* UNJC och *Kubas Kyrkoråd* CIC. Dessutom finns över 2.000 ytterligare organisationer och föreningar. Hälften av dessa är religiösa. Ca 400 är idrottsföreningar. Det finns föreningar som arbetar med kultur, vetenskap, vänskapsarbete, sociala frågor m.m.

Vissa av organisationerna har av FN erhållit status som rådgivande NGO-organisationer åt FN. NGO:s, dvs. Non-Governmental Organisations, översätts till icke-regeringsanknutna frivilligorganisationer. Exempelvis är Kubas Kvinnoförbund FMC, Centro Felix Varela, Kubas Fredsrörelse och Centrum för Europastudier rådgivande NGO-organisationer åt FN.

Kubas grundlag och andra lagar tryggar föreningsfriheten på Kuba. Men på grund av den krigsliknande situation som USA:s blockad och fientligheter innebär för Kuba, får inte organisationer bildas som är mot samhällets intresse, som skadar landets självständighet eller går denna fiendes ärenden.